

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1-70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів або 36 франків
на пів року	8 рублів або 18 франків
Поодинокі числа	по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руєне ми серце і віра руска» — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских св'ят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорулицьки). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавемана.

Рукописи австрійські лише на попереднє застереженє. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні доносеня по 30 с. від стрічки.

З'їзд руских послів у Львові.

Дня 28. с. м. зібрали ся рускі послы соймові і ради державної, галицькі і львівські (предсідателі і члени парламентарних комісій: Романчук, др. Гладішовский, Барвінський, др. Король, др. Кос, др. Могильницький, др. Олесницький, др. Стоцький і Мик. Василько) і обговорювали сучасне політичне положенє, а позаяк не стало часу наради довести до кінця, ухвалили, знов зібрати ся дня 12. жовтня для дальших нарад.

Новий клопіт Полякам з сїонїстами.

(Дальше).

Плян д-ра Носіба що-до сїонїзму обнимає три часті:

1. Підготовки теоретичної, що має змагати до двоякої мети а іменно а) переконати рішачі чинники про конечність і успішність намірваної розвязки. Треба приєднати громаду жидівської інтелігенції а передовсім впливові товариства науковими розвідками, часописями, викладами і розправами для природної розвязки жидівського питання, о скілько їх члени мають розумінє для сеї справи. Широкі верстви жидівської суспільности треба підготувати до сего вчасти тими самими способами, вчасти агітаційними письмами на лад людських повісток і приєднанєм їх провідників. З другого боку розходить ся о се, щоби для ідеї розвязки жидівського питання приєднати володарів держав і народів та прилюдну опінію а передовсім дневникарство, б) в звязи з сими змаганнями має бути всесторонньо вяснене і управильнене становище жидівського народного стороництва. Оно повинно ясно і явно боронити і признавати ся до цілі, до якої змагає т. є концентрації і реставрації в Палестині. Жидівське асиміляційне стороництво, коли раз переконає ся про неможливість асиміляції загалу жидів, буде з конечности добачати в народнім стороництві бажанє доповненє, бо визволити ся від матеріалу неприступного для єго змагань т. є від жидівських мас, обіймаючи сучасно поліпшенє їх долі. З другого боку народне стороництво повинно признати асиміляторів своїми природними союзниками, бо їх змаганя відривають від юдаїзму байдужі елементи, лише слабо з ними злучені, і улекшують розділ народу на дві часті, з яких кожда має своє призначенє. Свідомість, що ніякий з сих напрямів не вспе приєднати для себе загалу жидів, замість антагонїзму, мусить витворити приязнь поміж заступниками тих напрямів, які спільно дбають про добро жидівського племені і нежидівських народів.

Др. Носіг, оповіщуючи отже сей плян сїонїзму в Przegląd-i Społeczni-m, вже тоді казав здогадувати ся, що він бачить розвязку жидівського питання в тім, що розрізняє дві часті жидів і рівнодушних для юдаїзму або засимільованих лише в кра-

ях ними доси заселених, значить, що не всі мають переселяти ся в Палестину.

В другій часті пляну подає др. Носіг практичну підготовку. Зараз після осягненя перших добуток теоретичної підготовки, треба взяти ся рішучо до практичної підготовки.

Се має бути подвійна підготовка: а) наукова. Відносини племені жидівського треба пізнати основно і всесторонно. По винна бути видана основна демографія. Палестину треба розслідити з кожного боку, так що-до єї стану як і відносин до інших країв. Наукові підготовки повинні обняти плян засновин наміреної держави, єї устрою, забезпеченє бити на зверх, єї внутрішній розвиток і реформу мозаїзму. б) Організаційна підготовка має з одного боку змагати до практичної розвязки тепер єствуючих відносин в краях заселених жидами. Жидівські товариства: асиміляційні, просвітні і народні, повинні здвоєною діяльністю дбати про усуненє індеферентизму шкідного для розвитку взагалі, повинні кожду жидівську єдиницю приневолити до рішення, стати по правім або лівім боці. З другого боку повинна бути підготовлена справа концентрації і поселеня. Колонїзацію Палестини треба пильно розповсюджувати, поки на се дозволяють відносини: се задача колонїзаційних товариств. Такі товариства місцеві і краєві треба засновувати як найчисленніше, скоро народне діло має обгорнути всі верстви жидівського населеня. Конгреси і письмєнне порозуміванє повинні довести до тіснійшої звязи між жидівськими товариствами кождої держави і до централїзації великих міжнародних жидівських асоціацій.

О скілько держави спиняли би такі змаганя, о скілько низький уровень культури якоїсь жидівської групи, нестачо-органїзаційних стаций утрудняли безпосередню злуку з загалом жидів і з керманічями їх осередньої організації, треба головно в трьх напрямках розвинути діяльність: передовсім зібрати фонди, поробити мілітарні підготовки або для засновин або для забезпеченя будучої держави. Треба буде з одного боку жидівських жовнярів і офіцерів приєднати для народної справи, з другого: в державах, що признають користь засновин жидівської держави, сконцентрувати і військово вправити здібних до бою жидів. На останку керманічі центральної організації будуть приневолені дбати о се, щоби прийшло до порозуміня між інтересованими державами, щоби новий політичний твір міг стати в гармонійних відносинах до організації єствуючої.

3. Реставрація. Тут розходить ся: а) О відзисканє Палестини, а се можна осягнути купном, ухвалою держав або завоюванєм. Найправдоподібніше дасть ся се осягнути операцією фінансовою, дипломатичною і стратегічною. б) О переселенє жидівських мас з теперішних країв до Палестини. Імовірно розвязка се зробити партійна і мирною розвязкою дотеперішних відносин. в) Засновини жидівської держави. На основі наукової підготовки бу-

дучим поколінням жидівським треба надати конституцію відповідну плинам основателів держави і цілям людскости. В такім дусі треба перевести і реформу релігії.

Др. Носіг отже предложив плян, якого основою є переселенє жидів до Палестини і заснованє там жидівського царства. Як опісля викажемо, розходило ся тут о розбудженє жидівського патріотизму і народної свідомости, але коли опісля вказано, що Палестина не надає ся до заселеня і не може вижити мас жидівського народу, та точка про Палестину що раз більше блідла в програмі. Розходило ся лише о те, щоби споминами про Палестину оживити свідомість народну жидів (видано в тій цілі навіть цілі серії карток кореспонденційних з видами сего краю) і скріпити в них народного духа, а що-до краю самого то мала бути приміненя засада ubi bene, ibi patria, як се з пізнійших змагань сїонїстів показує ся.

(Дальше буде).

Ческа політична тактика.

(X) Дня 25. с. м. відбуло ся в Празі засіданє ческого виконного комітету, в справі політичної тактики в осівній сесії державної ради. Вісти про наради сего комітету вельми скуві, позаяк Чехи яко зрілі політики не хотять показати своїх карт противникам, ані не мають звичаю наперед розголошувати, яку карту заграють. Ся розумна тактика, мимоходом кажучи, повинна би бути взірцем наслідования і деяких руских політиків, але про се иншим разом.

Про директиву, яку там дано ческим послам, нема близьких вістий, але д-рови Пацакови дістало ся повне признанє за відоме письмо, яке ми давійше обговорили в нашій часописі. Мабуть не без певного заміру повтаряв др. Странський свої погрози обструкційні і кілька раз промовляв. N. W. Tagblatt довідує ся, про ухвали комітету ось що: комітет стоїть за ухвалою молодоческого клубу соймового і ради державної, щоби свинити розправи над австро-угорскою угодою, наколи не буде цофнене знесенє Баденівських язикових розпорядків. Одначе супроти довірчости зборів, сїю вість можна вважати лише здогадом дописувателя N. W. Tagblatt у.

З ческих посольських кругів подає Slav. Corresp. ось які вісти: «Вчєрашня одноголосна ухвала виконного комітету, якою одобрено відоме письмо д-ра Пацака, може бути доказом, що виконний комітет уважає висловлені в письмі д-ра Пацака погляди поки-що указкою для дальшого поступованя ческих послів. Др. Пацак покликчував ся в сїм письмі на давнійші ухвали ческого клубу, які звучали гіпотетично і змагали до того, що наколи правительство не вволить домаганям ческих послів в обидвох справах, т. є внутрішнього урядованя ческою мовою і засновин ческого університету на Моравії, они не допустять до розправ над австро-угорскою угодою. Тим не витворено нового політичного положеня, а тим менше ухвалою виконного комітету, яка згодила ся з сїм поглядом д-ра Пацака. Вчєрашня ухвала комітету не має ніякої звязи з теперішними

угодовими пересправами у Відні. Навпаки треба рішучо визначити, що обидва домаганя чеських послів є внутрішньо політичні і не торкують ся в нічій взаємні з другою половицею монархії, ані з заграницею. Ухвали і постанови чеських послів не мають ніякої звязи ані з пересправами обидвох міністерств ані з предметом тих пересправ. На се звернув вже бачність др. Пацак в заданім письмі, що чеські послі тоді приглянуть ся угодовим пропозиціям, наколи будуть дані условія, при яких могли би без перепон приступити до парламентарної полагоди угодових пропозицій. Чеські послі руководять ся в своїх постановках лише інтересами чеської справи і зовсім не думають своїми ухвалами перебувати теперішніх угодових переговорів або їх спвняти. Навпаки чеські послі вважають се користним, щоби привагленем угодових переговорів довести до проясненя внутрішньо-політичного положеня.

Narodni Listy звіщають з нагоди засіданя виконного комітету, що др. Кербер мав з міністром д. ром Резеком довгу розправу про ухвали сего комітету.

Про сей комітет замічає Hlas Narodu (староческий орган), що ухвали его не містять в собі нічого нового. Чехи вступили на добру дорогу, позаяк вже не говорять про се, що будуть робити в осени. Они не вяжуть собі рук. Дневник сей думає, що в поглядах Мадярів послідуваня зворот, позаяк не вважають лише Німців одинокою піднорою угоди. Уграм треба вразно сказати, що Чехи зовсім не є проти справедливої угоди, а навпаки бажають Уграм успішного розвитку економічного. Передовсім однак повинен др. Кербер вдоволити обіцянкам, даним Чехам і Чехи повинні дїждати ся признаня своїх прав. Передовсім повинен др. Кербер і Німці признати права у всіх важнійших національних питаннях, а тоді можна буде говорити про австро-угорську угоду.

З бразилійської України.

»Дай сему людови книжки — кличе п. Квасницький в полеміці з п. Петрицьким — які для них прислано зі старого краю. Нехай сі, що хоть трохи уміють читати — читають вечерами. Сі люди жадні сего. Коли я був на Жангаді (у Василя Вальковича, який дописує листи до газети «Руслан»), показувано мені кілька книжочок, межі ними з піснями і сказано: »Се дав нам о. Мартинюк, як ми були в Прудентополіс, навчив сьпівати і ми собі так вечерами читаємо і сьпіваємо«. А тамте пане, що з Жангади до Прудентополіс є 50 миль. І сі люди ходили тудя пішки і тішили ся, що дістали книжочки, жалували, що мало. А колиб ви побачили ті карколомні стежки, які они переходили!

Коли ви, пане Петрицький, як делегат, прибувши сюда, хочете зробити що для них, зробіть так, а тоді кождий буде благословити вас і скаже: »сей, се чоловік ідеї, правдивий патріот!«

А тепер порушу ще одну квестию. Ви закинули в тім письмі оо. Василям, а в особенности о. Кизимі, що »противлять ся просьвіті люду, що лише кашлички будують і наповняють свої кишені потом люду«. Я не думаю бавитись в адвоката, або стріляти під ослоною чужого іменя зза плота. Сих людей вже тут нема, бо і послідній о. Кизима виїхав перед появою сеї ненавистної дишучої статі. Однак мушу тут в Параві, в тій самій часописі, представити річ правдиво! Коли би ви, пане Докторе, були стали мудрійших людей про їх діяльність, були би ви почули що иньше: Зорганізували і вибудували школу в Прудентополіс, одну з найліпших в Параві, де до тепер учить учитель з Галичини п. Лех — крім сего 6 малих шкілок там таки. Завели школу в Люцені, порушили будову школи на Жангаді. Взивали всюди, аби бодай один другого учив, коли не можна інакше. Розпозичували, роздаровували, розпродували на будову церкви книжочки (не лише релігійного змісту), де лише приїхали, учили і організували церковні хори і сьвітські, зорганізували навіть в Прудентополіс народний театр. (Є ще 2 рускі школи на Ріо Клярю).

І се можна назвати, що Василяни були

противниками просьвіті??! Що школи тут не можуть розвинути ся з причини недостатку учителів і средств їх удержаня, то під тим зглядом недомагають не лише Русини, які доперва 6 літ тому прибули в більший масі.

Про закид, що оо. Василяни думають лише про кашлички, я сказав би, що думають про них тим більше самі кольоністи, які завсїгди старають ся в своїй місцевости за кашличку, старають ся так само Польки, Італійці, Німці і північні народности. А що-до тих »мішків і карманів, наповнених потом люду« — то як-раз они прибули з повними мішками для люду. Спятай ся тутешних Русинів, що Василяни тут привезли, спятай ся Німця кс. Авлінга, на якого імя прийшли були їх річи. З чим виїздили звідси, відлісьте самі, шаповний пане, — а малими пакками! Чи вивозили в них тисячі — не-знаємо, але можемо запитати ся мешканців в Прудентополіс. *Що жили тут скромно і без заміту, що помагали Русинам в заводженю рижних інтересів, що отсували тут рід поступової і досьвітної господарки, учили раціонального насьвіту, викорінили піяньство, привчили до уживаня меду як напиту і цукру, зорганізували знаменито Русинів з Прудентополіс, заохочували і примушували до просьвіти, розпочали тут будувати величаву церкву, яка віки перетриває, — чиж се можна як закид підносити против них?*

Прецінь они своє жите наражували, коли боронили Русинів від тих, що уважали їх за робучих волів, а їх жінки та доньки за предмети своїх похотий — бо сі наставляли на жите руских сьвященників. *Прецінь тому о. Мартинюк ледви живий уїшов з Жангади, а его здоровле ще до тепер не поправило ся, тому стріляли до о. Мизяка, а о. Кизимі грозили кілька разів, що его уубють. Я міг би навести багато фактів, але і так користаю за багато з ласкавости п. редактора, — а мушу ще одно порушити.*

(Конець буде).

Новинки.

— **Календар.** Ві вівторок: гр.-кат. Софій, Віри, Надї, Любови; рим.-кат. Єроніма. В середу: гр.-кат. Евменія еп.; рим.-кат. Ремірія.

— **Пам'ятайте, Братя, на місію до Канади!**

— **Руске Товариство педагогічне** відбуло нині загальні збори при численній участі членів. На зборах явило ся вище сотки членів зі Львова і в провінції. Межі зібраними було значне число пань.

Збори отворив голова тов а директор Харкевич промовою, в якій вказав на значіне педагогічних товариств у иньших народів для розвитку народної просьвіти. Наше товариство має також велику задачу перед собою, однак стрічає тяжкі перепони задля недостатку матеріяльних средств, підчас коли педагогічні товариства иньших народів розпоряджають великими фондами, так що можуть удержувати сотки не лише народних але й середних шкіл. Бесідник взивав членів до праці для добра товариства і висказує свій жаль по причині, що якийсь незнакомий дописуватель одной з руских часописи («Буковини» — Ред.) безосновно оклеветав виділ товариства і назвав его клівою. Заміти кишені на виділ є несправедливі, бо всі члени виділу дуже пильно ходили на засіданя і трудили ся для добра товариства. Дальше бесідник просить членів, здержати ся від всяких личних закидів, бо якраз се не причинить ся для добра тов-а. Вкінці спомянух померних в сім році членів товариства: о. д. ра Теоф. Сембратовича, о. Ів. Ковблянського, Гр. Врецьону, д. ра Ізид. Шараневича, Ілар. Герасимовича, о. Іос. Ватошанського, о. Кар. Белкота, о. Іос. Кобринського, о. Бол. Чеховича, Мих. Копровського, пр. Теоф. Ганкевича, Теод. Ляврецкого, о. Ем. Левицького, о. Теод. Коржяньського, о. Юст. Лучаковського, Костя Галана і Іос. Кокуревича, а зібрані повстанем з місць віддали честь покійникам.

З покляканих на секретарів зборів, проф. Федьова і п. Мороза, сей послідній відчитав протокол з остатних загальних зборів. Протокол прийнято без змін, почім приступлено до справозданя Виділу. З огляду, що всі присутні мали друкований звіт з діяльности Виділу за остатні 1½ року, збори увільнили дотичних членів Виділу від читаня звітів: касового і магазинового.

Перед отворенем дискусії над звітом з діяльности Виділу, на внесене проф. Шухевича, збори повстанем з місць і оплесками висказали признанє за хосенну діяльність в Виділі пані Марії Білецькій, а на внесене пос. Барвіньського

висказано таке саме признанє голові тов-а дир. Харкевичови. Дальше забрав слово пос. Барвіньський замічуючи, що тов-о повинно видавати бібліотеку для молодіжи шкіл середних і учительських семінарій, та звернув увагу Виділу, аби старав ся енергічно о право публичности для жіночої школи виділової удержуваної товариством, бо лише тоді вихованці сеї школи будуть могли одержувати посади учительок. П. Миколаєвич просить о поясненє що-до недоборів, виказаних в звіті, фонду виділової школи, на що відповів п. Паньківський, зазначаючи, що товариство не одержало ще признаної вже соймаю запомоги 6.400 К. Дальше проф. П. Огоновський іменем контрольної комісії заявляв, що комісія провірила всі рахунки, магазини і т. д. та ставить внесенє на уділенє виділової абсолютної, що збори одноголосно прийняли.

При точці »вибір виділу« дир. Харкевич заявив, що в разі вибору его головою тов-а, не прийме сеї почеси задля недостатку часу. В сій справі забирало голос кількох бесідників, в просьбою до дир. Харкевича, аби дальше зволив проводити товариству.

По короткій перерві нарад збори приступили до вибору Виділу. Головою вибрано через аклямацію дир. Едварда Харкевича, а виділовими паню Марию Білецьку і проф. Ярослава Вітошинського. Вибір прочих 8 виділових відбув ся картками, а вислід голосованя оголосят на пополудневім засіданю.

Дальший хід нарад зборів відносив ся до будови бурси ім. Кардинала Сембратовича. По довший оживленій дискусії ухвалено, що 1) товариство має приступити в сім році до будови бурси на закупленім ґрунті на Кастелівці, 2) на будинку бурси має вмурувати ся таблицю з написю: »Руска бурса ім. Кардинала Сильвестра Сембратовича і 3) прийнято до відомости легат бл. п. Кардинала, що першєнство при прийнятю до сеї бурси мають мати два своїки (з рівними вимогами) пок. Кардинала, яких поручить пані Текля Сембратович. — До бурси будуть могли бути прийняті ученики-Русини всіх шкіл.

Дальший хід нарад буде пополудни.

— **Зі Станиславова** пишуть нам: Наслідком славетних »поправчих іспитів«, які на днях відбувались в тутешній консисторії з богословами сецесіоністами, не прийнято до семінарії у Львові 16 богословів в часті з другого а в часті з третього року, чого впрочім наперед сподівати ся було можна по »благочестивих« відомонах в мурах тутешньої консисторії. Так стало ся задосить і особистій мести і польському шовінізму і кацанському кнудові, що з укритою радостю ждав від кількох місяців на свої жертви. Як »скрупулятно« поступала в сій згляді »комісія моральности« від проводом о. мітрата Фадієвича, можна вносити хочби з того, що на сю ціль сироваджено аж славновісного »гуцула« з Коломиї о. Семіонова, що видавав рішачуче (!) вотум »моральности« для кождого з бувших віденських богословів. Очевидно, що о. Семіоноф так компетентний до виданя вотум моральности, як ніхто иньший (?). Впрочім все спокійно, як звичайно по битві... Наколи еважить ся, що згадані поправчі іспити — після докладного обчисленя — коштували по всіх наших Консисторіях кругло 3.000 К, то мимохіть насуває ся питанє, чи не ліпше було жертвувати сі гроші як раз тепер на дар любови для Сьв. Отця в Римі?...

— **Перші вечерниці з танцями** відбудуть ся в суботу дня 4. жовтня заходом Тов-а ім. Котляревського, в комнатах »Рускої Бесіди«. Початок о 8½ год. вечером. Вступ 1 К від особи. За комітет: Ю. Ганкевич, Л. Чапельський.

— **Нарада в Рогатині.** О. Городецький просить всіх сьвященників рогатинського повіта на важну нараду, яка відбуде ся дня 1. в. ст. жовтня о 10. год. рано.

— **Загальні збори тов-а »Снятинський Боян«** відбудуть ся в неділю дня 5. жовтня с. р. о 4. год. пополудни у власнім лькоалю при ул. Вірменській з отсим порядком дєвєним: 1) Відчитанє протоколу з послідних загальних зборів. 2) Справозданє уступаючого Виділу. 3) Вибір голови, его заступника, дрірєнта і его заступника. 4) Вибір 3 членів Виділу і 2 заступників. 5) Вибір комісії контрольної. 6) Довільні внесеня і інтерпелачії. В случаю браку комплету приписаного § 16. статутів відбудуть ся загальні збори того самого дня о 5. год. пополудни без огляду на число присутних членів. — Снятин, дня 23. вересня 1902. За Виділ »Снятинського Бояна«: о. Ф. Огоновський, голова. Е. Глиньський, секретар.

— **З тов а »Січ« у Відні.** Товаришам, що мають намір прибути на студії до Відня, подаю до відомости, що адреса тов. »Січ« є така: Wien, VIII Piaristengasse 56. I. — Лев Писарський.

— **Хліборобські страйки перед судом.** В днях 19. і 20. с. м. відбула ся перед звичайним трибуналом в Тернополі карна розправа проти 24 селян з Висинівців, тернопільського повіта, обжалованих о злочин з § 98а) і б) к. з. і провиня з § 279, 280 і 283. к. з. Обжаловані звуть ся:

Матсим Берварський, Ілько Греля, Франко Чорнушка, Ілько Паславський, Павло Чорнушка, Іван Панкевич, Яков Свірський, Лука Чорнушка, Нікола Шуфовал, Василь Шепаняк, Михайло Трус, Іван Шуфовал, Войтх Коробель, Іван Борович, Лев Шафранський, Лука Садель, Михайло Мартюк, Текля Горбань, Юстина Шуфовал, Марія Дунець, Паранька Сало, Маруся Трус, Анна Трус і Паранька Трус. Акт обжалованя представляє інкриміновану подію в отсей спосіб: «В першій половині липня с. р. уладили рішні зарібники в Виспівцях змову, а то в цілі одержаня більшої зарплати за роботу на двірскім лані. Та не всі робітники приступили сейчас до тої змови і дня 16. липня с. р. деякі виїшли на роботу. Тоді ними (!) проводили страйку, обжаловані Максим Беднарський, Ілько Греля і Франко Чорнушка загрозили тим робітникам битем, отже порушенням їх на тілі і то так рішучо, що загрожені в обави покриття перестали робити. Дня 16. липня не зголосив ся вже ні один з робітників на двірскім лані, тож сироваджено робітників з сусіднього Чернихова, та коли они переходили через сел, заступили їм всі обжаловані коло коршми дорогу і адержали в сей спосіб їх дальший похід. При тим відгрозювали ся они, а головню обжаловані Беднарський, Греля і Чорнушка, чернихівским робітникам битем і покриття на тілі. Повідомлені про се жандарми Новак і Янчишин пробували завочі дальшим експесам, а станувши в середині против напасників, старали ся наклонити їх до уступленя. Але більша часть напасників відлучила ся від товни і обійшовши жандармів, обступила робітників чернихівских, аж ті зі страху утікли і більше не показали ся. Сироваджено еще сімох робітників з Кутківців, котрі розпочали роботу під ослоною жандармів Новака і Янчишина, та незабаром появили ся обжаловані і невисліджені досі місцеві селяни і хоч жандарми тримали готові до вистрілу карабіни, хоч кричали і грозили, товна не уступала, а коли жандарми арештували Беднарського і Чорнушку, товна намірала їх відбити, а обжаловані Ілько Паславський і Маруся Трус звивали інших голосно до опоры і спільної помочи против жандармів, викрикуючи: «не бійте ся жандармів, вибійте вікна і відберіть арештованих».

На розправі всі обжаловані звиняли ся тим, що не грозили робітникам, але просили їх, аби не ломали страйку. Свідки: Бозанер, Окомай і жандарм Янчишин зізнали згідно з актом обжалованя, а инші свідки чули крики, алене погрози, і не знали, хто кричав. По переведеній розправі трибунал засудив перших трох обжалованих на кару тяжкої в'язниці по 3 місяці, а всіх прочих на кару арешту по 1 місяці. Обронець др. Гриневецкий зголосив відклик що до високого виміру кари засуджених на місяць арешту. Перші три засуджені селяни прийняли кару.

— **3 Самбора** пишуть нам: До рускої школи вправ при ц. к. учит. семин. в Самборі вписало ся: до I класи 10, до II кл. 15, до III кл. 35, до IV кл. 24, разом 84. Крім сего до польської школи вправ вписало ся 6 Русинів.

До учит. семинарії вписало ся: на приготвя-

ючий курс 58, а се 37 Русинів 21 Поляків
" I рік . . . . . 74 " 41 " 33 "
" II " . . . . . 67 " 39 " 28 "
" III " . . . . . 52 " 25 " 27 "
" IV " . . . . . 40 " 21 " 19 "

Разом . . . . . 291, а се 163 Русинів, 128 Поляків

і — **Подяка.** Заходами рус.-укр. Тов. «Основа» рус.-укр. академиків відбув ся в Бродях 22. вересня с. р. вечер з танцями. Вечер відзначав ся тим, що перед танцями устроєно коротеньку академію, на котру вложивсь: 1) Промова тов. В. Лесюка; 2) Chopin-Rondo I — сольно на фортеп'яні п-ї З. Туркевичевої; 3) Шевченко «Лічу в невелі дні і ночі» — декламація тов. Боарчука і 4) Лисенко — «Ой чого ти почорніло» — сольно баритонове п. С. Левицького. Усі точки відданю знаменито, а за ласкаву участь складаємо щирю подяку особливо Ви. Пані З. Туркевичевої і Ви. П. Т. Левицькому. На великій перерві устроєно комерс, де порушено кілька поважних справ. Сердечна подяка належить ся тов. В. Домбровському за привіт іменем золочівської України. Охоча, весела забава, овіяна настроєм патріотичним, шуміла до білого дня. Вечерок відзначив ся ще й тим, що на нїм не було мазура, а за те нашу коломийку танцювали всі, хто жив. Заслуга чудової удачі сеї першої української святочної забави у Врідичній припадає усім Ви. Гостям. Хто не прибув, най жалуйте! — *Комітет.*

— **3 Горожани великої,** рудецкого повіта, доносять нам: В нашім селі і околиці знищили минні майже все збіжжя, що стояло ще на полях. Крім минні кинули ся на полях хоміки і роблять величезні шкоди. По зведеню збіжжя до стодів, минні перенесли ся зі збіжжем до загород. Селяни старають ся знищити сю язуу тим способом, що вимолочують збіжжя машинами.

В нашій околиці лютувала між дїтьми шарклатина, але тепер поволі притихає.

На ювілей Качковського в Самборі вибрало ся з Горожани двох твердорусских: господни

реснтий і другий затуманений читач «Русского Слова». Господни реснтий взяв з читальні без нічєї відомости 7 зр. собі на їзду, а сей другий ніби був за візника і то своїми шкапами. Господни реснтий стратив 5 зр. а 2 зр. віддав до читальні. Реснтий видно сам добре ювилеював, а сей другий, коли повернув, розплакав ся; видно, не дістав тільки ковбаси в Самборі, як дреглів при закладаню філії Качковського в Грїмні. Тепер вже знаємо, чому хлопці кацани мають таку охоту їхати на всякі ювилей.

— **Вінчанс** п. Евгена Мандичевского, гімназьяльного учителя, з панною Галею Федоровичівною відбуде ся ві вторник дня 30. вересня о 6. год. вечером в катедральній церкві в Перемшлі.

— **Вісти з Буковини.** Головні збори тов-а «Буковинський Боян» будуть в неділю дня 5. жовтня о 4. зглядно 5. год. пополудни. На днєвнім порядку: звіт уступаючого виділу, вибір нового виділу і внесеня членів.

Німецька гаката на Буковині на добре розпаношила ся. Як ми оноді донесли, на I рік учительської жіночої семинарії в Чернівцях прийнято на 120 учениць лише 12 Русинок, хотяй після ухвали кр. шк. ради мало бути прийнятих 20 Русинок. Три дні опісля дирекція семинарії видала з I кл. три учениці, а між ними одну Русинку, будім то зайшла ошибка що-до їх прийнятя, та самовільно висала видалені учениці до школи ручних робіт. На місце видалених дирекція прийняла три Німки, які певно не посвяять ся учительському званю.

В полудневих буковинських Карпатах унав сніг.

— **Вісти з півн. Америки** Галицкі Русини в McKeesport, Pa. задумують купити церков.

Пітсбурекі брацтво відступило від «Русского народного Союза» і заложило свою самостійну організацію.

О. А. Годобай, угорський священник, іменований візитатором гр.-кат. церквей в Спол. Дер-жавях, розіслав до тамошних священників і церковних брацтв записки на з'їзд до Газлетон, Па. Записки писані кацапским язичієм.

Касовий звіт «Р. Н. Союза» за червень, липень і серпень виказує в приходах 5.852.21 дол. а в розходах 4.765 дол. Загальний стан каси з 31. серпня с. р. є 14.553.13 доларів.

— **Гіт гешефт** мали жиди з онедішної прогульки зі Львова до Відня, урядженої заходом львівської читальні залізничних функціонерів, в цілі звидження Відня. На 800 прогульковців майже половиноу становили жидівські купці, яким трафила ся дурничка, за дешеві гроші поладнати у Відні свої купецкі інтереси.

— **Елінек утопив ся.** З Відня доносять, що тіло дефранданта Елінека найдено в Дунаю коло Альтенверт недалеко Тульня.

— **Дефрандації в Німеччині.** Остатні телеграфічні вісти доносять аж про три дефрандації в ріжних фінансових інституціях в Німеччині. Дефрандації викрито при шконтрах, які заряджено по віденській дефрандації. В Мангайм в акц. товаристві для хемічного промислу дефрандація вносить 2 1/2 міль. марок; в Штетині промислова фірма Тітгес видала векселів на 3 1/2 міль. марок, а шеф фірми утік, а в Гановері збанкрутовало гіпотечне товариство з недобором 3 міль. марок.

— **Огонь.** Дня 26. вересня рано вибух пожар в Дусанові, перемшляньского повіта. Огонь в одній хвилі обняв ціле господарство засібною господаря Бабяка і знищив відразу плід праці кількох літ, бо на гумні стояло ще жито з перед кількох літ. Будинки були обеззечені, а збіжжя ні. Шкода вносить до 6.000 К. Лишень за вдяки доколїшним садам і бракови вітру пожежа не перенеслась на сусідні господарства, бо акція ратункова була дуже слаба. Війт дусанівський, місто занятись ратунком — ходив лиш помежи людей, і більше своїм криком шкодив, чим помагав. Самі Дусанівці показали ся в лихим свѣтлі, бо при огні найшла ся ледви десята часть села, а решта або сиділа дома або підчас пожежі уже виїшла в поле і замість дещо зі збіжжя вратувати, дозволила згоріти всему. Мимо сего, що село є богате, в селі нема сикавки ні громадської ні двірської. При сій пожежі дав дїтливо відчуті ся брак сторожі огневої, яка уміла би спокійно і в порядку запяти ся ратованнем. Тому то уже крайня пора засновувати у нас сільські охотничі сторожі пожарні, на які так мало звертає ся уваги. Найліпше було би засновувати охотничю сторожу пожарну на статутах львівського руского «Сокола».

Наука, штука, література.

Львівська Фільгармонія.

Програма перших двох концертів «Львівської Фільгармонії» містила в собі композиції виключно польських музиків: Желеньского, Носковського, Ярецкого, Стойовського, Шопена, Мінх-

гаймера, Галя, Невядомського і гр. Пінівського. В програму увійшли як чисто-оркестральні річи, так і уклада хоральні з супроводом чи то оркестри, чи фортеп'яну або арфи. З програми інаугураційної можна догадувати ся, що «Львівська Фільгармонія» хоче послужити розвоєви польської музики, хоч мабуть небавом — з конечности — в програму дальших концертів будуть муєли увійти і твори посторонних композиторів, позаяк задачею фільгармонійних інституцій було і буде знакомленє широких верств суспільности з творами музики взагалі, яко інтернаціональної штуки.

Оба концерти випали знаменито. Оркестральні сили добірливі та вишукані. Побіч 39 смичкарів засідає на естраді комплет бляхи і дерева в загальнім числі 65 людей, з котрих майже чи не кожний має оправдану претенсію, звати себе більшим або не дуже то малим артистом на своїм інструменті. Додаймо до того, що сими силами урвляє вибагливий дїрігент Челяньский та ветеран дїрігентів Ярецкий, то і не дивниця, що іменно під управою п. Челяньского всякий оркестральний твір виходить неначе вицивилюваний, з всіми тонкостями, докладно, чисто, повний нюансів, ефективно і з дїйсним артизмом. Гармонія лється по акустичній салі одноцільною струєю, пестить найліпшіше ухо слухача і переносить душу его в свѣт тонів, де нема ні житейских, ні суспільних, а тим менше політичних або національних суперечностей, а панує лише — гармонія. Оркестра львівської фільгармонії взяла — можна сказати — приступом — душі слухачів, а сама заняла поважне місце побіч оркестр так славних: як віденської, праскої та дрезденської, котрих продукції доводило ся нам чути в житю.

Розбирати чи опіювати пером виконані на обох концертах твори ми не беремо ся. Музика дасть ся лише відчуті. Перо не оцінить єї достатно. Замітки наші будуть проте лише загальні.

З оркестральних творів припали нам до вподоби найбільше «Татри» Желеньского. Є се рід ілюструючої музики. Композитор переніс нас дїйсно в гірську околицю, в природу, де почувли ми побіч шуму потоків, громовиці, свисту вітрів також і ідилію селянську з фльоарою, соплікою та музикою верховицьків, під котру, здавало ся, гуляє свобідно молодіж верховицька. Бражнія того не віднесли вже вповні з композиції варшавского музика Носковського, хоч сей звисний музик намагав ся музикою зілюструвати перед нами український степ. «Польска фантазія» Стойовского, звисного артиста фортеп'янового, стоячого на рівні з Падеревским, відзначала ся артистичною роботою, ніжністю, вишуканою ритмікою і хорошою оркестрацією, хоч крім бравурного мазура та роду куявяка ми не могли в других частинах дослухати ся спеціяльно польської мелодії і настрою. Саме виконанє було однакож вповні артистичне, не менше і чисто фортеп'янові продукції п. Стойовского з его Шопенівского репертуару муєли кождому подобати ся. «Suite» гр. Пінівського відзначала ся простотою мелодії, що відразу переносить слухача в свѣт наших прабабок і прадідів, одітих в перуки і костюми Людвиків француских, забираючи ся до елегантного менуета чи гавота. Інструментация «Suit-п» ніжна, дуже пророриста і відзначає ся удачним накладанєм красок інструментальних. Виконанє було елегантне.

На чолі вокальних продукцій стояла кантата Ярецкого до Міцкевича «Оди до молодости», тож з супроводом оркестри. Поліфонічний сей твір кульмінує в сольовій партії, котру обняв славновзвісний наш земляк артист-тенор, п. Ал. Мвшуга. Він відспівав також і мелодійну арию з опери Стойовского «Livia Quintilla», серенаду з Мінхгаймера опери «Мазена», одну пісню славновзвісеного композитора Яна Галя, надпрограмово арию курантову з опери «Страшний двір» Монюшпа і арию Янка з такоїж опери Желеньского (до котрої сам автор обняв супровід фортеп'яновий). За виголошенем сих пісень і арий амфітеатр забув на композиторів, а бачив лише перед собою виконавця, що причарувавши всіх засідо ще свѣжим, широким, ясним і повним тепла голосом, пірвав їх душі з собою і поніс в ідеальний свѣт чистої мелодії. Ми-

шуга — завжди Мишугою. Так осудив его цїлий амфітеатр, слухав его і не наслухав ся, одушевляв ся ним і радував ся, що земля наша видала такого Боява «старого времени». Побіч Мишуги заняла достойне місце п. Богусівна-Геллер. Артистка відсїпвала пісні Півніського і Невядомского-Галля в супроводі оркестри — класично, а в сїм одним слові містить ся ма-буть все.

Нову інституцію музичну можемо проте повитати з неложною сердечністю. Она випле-кає нам композиторів і музиків, а Русинів спо-нукає до благородної емуляції. *Н. В.*

Телеграми.

— **Відень**, 29. вересня. Вчора відбували ся дальші угодові переговори, а їх хід був о стіль-ко добрий, що надїють ся, довести нині пере-говори до кінця. Президенти кабінетів п. Сель і др. Кербер будуть нині на аудієнції у цїсаря, аби зложити звіт з ходу нарад.

Салонїка, 29. вересня. У всіх болгарских селах в монастирскім вїлеті вибухнули розру-хи. Стан грізний, бо повстанці звели кілька кро-вавих стріч з турецьким вїйском.

Відень, 27. вересня. Державна рада має зі-брати ся на засїданє дня 20. жовтня.

Вешингтон, 27. вересня. Підчас побуту президєнта Рузвельта анархіст Векре кинув бом-бу в сїнях готелю «під золотим орлом». Готель вилетів у воздух, а під звалищами згинуло 30 осіб. Президентови не стало ся нічого, бо в тїй хвили був далеко від готелю.

Рим, 27. вересня. В Катаві (на Сицилії) знищив вихор великий простір землі, причім згинуло більше як 300 осіб.

Лондон, 28. вересня. О. Брієн, провідник націоналістичної партії в Ірляндії, мав в Кля-реморі прємову, в якій взивав ірляндську лігу до дія: бойкоту приватних властивелів (Англїйцїв) обшарів.

COLOSSEUM Ernesta Thorna
у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна
Найславнїша програма!
від 16. до 30. вересня 1902.

При співучасті вїйскової музики 30. п. п.
1) Марш. 2) Увертура. Реклямограф. 3) Се-стри Клетт, тирольскі дуетистки. 4) Zizi Papillon, париска ексцентрична тансерка акробатична. 5) Ricardo Benedetto, трансформаційно комічні па-родисти опер. 6) Edgar Jones, амер. музикальний мурин в своїй вїльї «Зулю». 7) 8 Діамантів 8, сьпів і танець англїйский. 8) Орхестра. 9) Братя Sayten, імітатори крокодилів. 10) Miss Veronika, народний тавець ексцентричний на острові Куба. 11) Mariot, гуморист. 12) The Worthley's, найно-вїйшій електричний винахід, музикальний авто-мобіль.

Що дня о 8. год. вечером велике предста-вленє. В недїлю і сьвята два представлєня. Шо-тницї High-Life представлєнє. Білєти вчаснїе можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Найновїший твір Л. Лопатинського

„ПАРАЦЯ“

комедия в 3 актах зі сьпївами
(з побуту літників)

відзначув ся невичерпаним йовїяльним гумором і жвавим діяльгом. Ся комедия збогачує знатно галєрию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмїшність ситуацій і характерів розмішена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся над звичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упослідженим недотепом, але противно має на-году посьміятися ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

— Цїна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

РІК ЗАСНОВАНЯ 1892.

Дністер

Товариство взаїмних обезпечєнь
Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти».)
є одним руским Товариством асекураційним.
Фонд «Дністра» з днем 31. грудня 1901.

Фонд резервний	886 402 кор. 83 сот.	разом 645.333 кор. 59 сот.
Резерва премї	205 227 " "	
Резерва спеціальна	6 000 " "	
Фонд емеритальний	47 753 " 76 "	

«Дністер» обезпечє будинки як також збіжє і нашу про-тив шкід огневих. Вєстри Вї. Ординарїати припо-ручили «Дністер» Вєч. Духовєнству і всім вірним.
Оплата премїї в «Дністрі» є умїрєвана, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє «Дністер» межє своїх членів яко звороти. В р. 1900. і 1901. вносить зворот 8%. Шкоди виплачує «Дністер» дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з деле-гатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив «Дністер» 5.075 відшкодовань в сумі 2,656.787 кор.
Члєни «Дністра» можуть без перешкоди зятягати позички в Банку краєвїм і ка-сах ошадности; бо касп ті приймають поліси «Дністра» при позичках гіпотєчних.
На житє можна обезпечити через «Дністер» — капітали на дожитє, посмертні ка-пітали, пенсії, ренти і т. д. — краківскім Товаристві, а з провізїї від тих обезпечєнь відступєє «Дністер» частє на рускі добродїїні цїли.
Агєнції передає «Дністер» радо селянам, господарям, особливо де нема «Дні-стра». Агєнти заробили 349.486 кор. провізїї.

Селянє! убігайте ся тільки о агєнції «Дністра».

Вїд огню обезпечайте ся тільки в «Дністрі».

На житє обезпечайте ся тільки через «Дністер».

Розклад поїздів залїзничих обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Прїїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова		
посп.	особ.			посп.	особ.			
приходить о годинї				відходить о годинї				
6:10	з	Кракова, Берлина, Варшави, Відня		6:25	до	Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор		
6:20	з	Чернівців (Іцкан, Галацу), Чорткова		1 55	6:30	до	Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний	
6:50	з	Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.		2:09	6:43	" "	дв. Підзамче	
7:45	з	Янова		6:35	до	Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича		
7:40	з	Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче		8:30	8:40	до	Кракова (Відня, Праги), Берлина	
8:00	"	" на дв. головний		2:55	9:00	до	Лавочного, Хирова, Калуша	
8:10	з	Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова		9:15	до	Янова		
8:15	з	Сокала, Рави рускої		9:50	до	Беззиди, Сокала, Любачова		
1 35	8:50	з	Кракова, Відня, Праги, Берлина	10:30	до	Чернівців, Потутор		
	10:25	з	Ряшова, Любачова	10:40	до	Тернополя, Потутор, дв. Підз.		
	11:55	з	Станиславова (Кересмезе, Потутор)	2:40	10:57	" "	дв. гол.	
	1:10	з	Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	1:25	до	Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлю і сьвята		
	1:23	з	Янова	2:15	до	Брухович від 15. мая до 14. вересня в недїлі і сьвята		
2:20		з	Підволочиск, Кошичинів на дв. Підз.	3:05	до	Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.		
2:35		" на дв. голов.		3:15	до	Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.		
	3:14	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	3:26	до	Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.		
	4:40	з	Самбора, Стрия, Сколього (1/5 - 30/9)	3:30	до	Ряшева, Хирова, Любачова		
	5:11	з	Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз.					
	5:35	" "	" на дв. голов.					
1:45	5:40	з	Чернівців, Іцкан					
	5:50	з	Кракова					
Нїч				Нїч				
	6:00	з	Сокала, Беззиди і Любачова	12:45	6:10	до	Станиславова, Жидачева	
	8:04	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)		6:20	до	Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
	9:12	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)		6:30	до	Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни а від 16. вер. до 30. цьвіт. 1903. щоденно	
12:15	9:20	з	Чернівців, Букарешту		6:35	до	Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	
	9:25	з	Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)		7:10	до	Сокала і Рави рускої	
	8:40	9:50	з	Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова		8:16	до	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
2:31	10:03	з	Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)		8:25	до	Перемшля	
	10:02	з	Підволочиск (Київ) Бродів на дв. "		9:00	до	Підволочиск, Бродів гол. дворець, дв. Підзамче	
	10:20	" "	" на дв. голов.		9:20	до	Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.	
	10:50	з	Лавочного (Пешту) Хирова Калуша		10:05	до	Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.	
	3:14	з	Тернополя, Грималова на дв. Підзамче		10:30	до	Іцкан, Чорткова	
	8:35	" "	" на дворець головний		11:00	до	Кракова, Відня, Варшави, Праги	
					11:10	до	Підволочиск, Бродів дв. головний	
					11:32	" "	дв. Підзамче	
					4:15	до	Кракова, Відня, Праги, Самбора	
					5:50	до	Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.	

ЗАМІТКА: Пора нїчна числїть ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейский рїзнить ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского — 12 год. 36 мин. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє пояснєнь в справах залїзничих, продає білєти всякого рода і розклади їзди.

Контора вимїни
ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотєчного

2 купує і продає
всякі
папери цїнні
і **МОНЕТИ**

по найдешевшїм кур-сї денним не числячи нїякої провізїї.